

OPERATIV RÄDDNINGSTJÄNST 2019-2022

DELPROGRAM PROGRAM FÖR TRYGGHET OCH SÄKERHET 2019-2022

HABO KOMMUN

Delprogram för operativa insatser är antaget av
kommunfullmäktige den 26 november 2020 § 100

Innehåll

Allmänt	5
Ur Program för trygghet och säkerhet	6
- Mål	6
- Bakgrund	6
- Förmåga	6
- En kommun med effektiva operativa insatser uppnås genom:	6
- Särskilda satsningar under mandatperioden	6
Räddningsstyrkornas förmåga	7
- Enheter	7
- Förstainsatsperson (FIP)	7
- Räddningsenhet	7
- Höjdenhet	7
- Vattenenhet	7
- Ledningsenhet	7
- Specialenhet	7
- Styrkeuppbyggnad	8
- Täckning	9
- Insatsförmåga vid stora olyckor och katastrofer	10
- Utrymning med hjälp av räddningstjänstens stegutrustning	10
- Alarmering och kommunikation	11
- Hamnar och dess gränser i vatten	11
Beredskap för räddningsstyrkor	12
Operativ organisation	13
Ledning och samverkan	14
- RäddSam F	15
- F-samverkan	15

Kompetens	16
Information och varning	17
Vatten till sprinkler- anläggningar	18
Vatten för brandsläckning	19
- Målsättning	19
- Brandposter	20
- Brandposter enligt alternativsystem	21
- Vatten från branddammar och vattentag	21
- Ansvarsfördelning	21
Uppföljning och utvärdering	22
Höjd beredskap	22
- Vattenförsörjning	22
- Varning och information	22
Bilaga 1. Responstid för första resurs	23
Bilaga 2. Insatstid för Utskjutsstege	24
Bilaga 3. Avtalsområden	25
Bilaga 4. Avtal	26

Allmänt

Delprogram Operativ räddningstjänst är ett underliggande dokument till Program för trygghet och säkerhet 2019-2022 och anger hur räddningstjänst enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ska bedrivas.

Personal i utryckningsstyrkor och ledningsansvariga ansvarar för såväl räddningsinsatser enligt LSO, uppdrag i samband med kriser samt andra uppdrag som följer av förvaltningens verksamhetsplanering.

För att kunna genomföra effektiva operativa insatser regleras kommunens åtgärder och organisation av olika program, planer och styrdokument enligt nedan.

Dokument	Beskrivning	Antas av
Program för trygghet och säkerhet	Redovisar det systematiska säkerhetsarbete som kommunen bedriver	Kommunfullmäktige
Delprogram för Operativa insatser	Redovisar hur kommunens resurser i form av personal, fordon och materiel ska organiseras för att effektiva räddningsinsatser ska kunna genomföras	Kommunfullmäktige
Rutiner	Rutiner och instruktioner som behövs för verksamheten	Räddningschef och Stf räddningschef

I detta delprogram finns de styrdokument angivna som har betydelse för den operativa delen av verksamheten.

Kommunstyrelsen är den nämnd och räddningstjänsten den förvaltning som organiserar räddningstjänst som kommunen enligt LSO ska svara för.

I förvaltningen finns en räddningschef med en Stf räddningschef som ersättare. Under höjd beredskap svarar räddningstjänsten enligt LSO för kommunal räddningstjänst.

Ur Program för trygghet och säkerhet

Mål

Den enskilde ska få hjälp från räddningstjänsten vid olyckor och andra nödlägen inom i snitt tio minuter i Habo kommun.

Hjälpen består dels av en första insats som består av en eller flera personer, dels en styrkeuppbyggnad i nivåer upp till en samlad insats som består av de enheter som krävs för att ha förmåga att klara av att göra en effektiv insats vid aktuell olycka.

Bakgrund

Kommunens räddningstjänst larmas årligen till cirka 140 händelser där misstanke om att räddningstjänst enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor föreligger. Avtal finns med grannkommuner och flertal myndigheter om räddningstjänstsamverkan.

Utöver detta larmas enheter från räddningstjänsten ut vid cirka 20 andra nödlägen som till exempel vid hjärtstopp, sjukvårdslarm. Räddningstjänstens resurser utgör även grunden för den infrastruktur som behövs för att hantera olika typer av kriser i kommunen. Dessutom används resurserna för fler akuta uppdrag utan att ansvaret från andra myndigheter övertas.

Brandstationen är förlagd till Habo tätort.

De resurser som finns tillgängliga för insats utgörs av kommunens egen räddningspersonal samt av personal från länets övriga kommuner som disponeras gränslöst genom samverkansavtal.

I kommunen finns 5 räddningspersonal i ständig beredskap.

Räddningsstyrkor i Habo kommun får minska bemanningen med högst en person under tio procent av årets timmar. I undantagsfall kan bemanningen minska ytterligare då bemanningen inte går att lösa inom gällande avtal.

Förmåga

Stora olyckor kräver stor förmåga till samverkan och ledning av räddningsinsatser. Dessa olyckor belastar också kommunen i sin helhet och kräver samverkan med många myndigheter och organisationer.

Räddningstjänstens insatsförmåga och yttäckning utgör sedan många år tillbaka i vissa fall förutsättningar för beviljade bygglov. Detta innebär att insatsförmågan inte kan ändras utan att konsekvenserna för befintlig bebyggelse analyseras.

En kommun med effektiva operativa insatser uppnås genom:

- att samhällets insatser kompletterar den enskildes förmåga
- samverkan mellan olika hjälpinstanser
- snabbhet i larmkedjan och snabb respons
- att kommunen tillser att tillräckliga resurser finns
- att kommunen har en förmåga att följa händelser i samverkan med andra organisationer.

Särskilda satsningar under mandatperioden

- Förstärka kommunens vattenresurser med en tankbil
- Utveckla samverkan inom Räddningsregion Syd östra Sverige, RSÖS för att möta framtida krav på effektivitet
- Förmågan till räddningsinsatser vid omfattande olyckor ska utvecklas vad gäller ledning och resurser. Möjligheter att ta emot nationell och internationell hjälp och stöd ska utvecklas (KS)

Räddningsstyrkornas förmåga

I kommunens övergripande mål och strategier för skydd mot olyckor anges på ett övergripande sätt vilken förmåga som ska upprätthållas. Räddningsstyrkan ska upprätthålla en förmåga som består av täckning och insatsförmåga. Med täckning avses den tid inom vilken räddningstjänstens enheter kan nå olika delar av kommunen. Insatsförmågan utgörs av enheternas samlade förmåga.

Enheter

Räddningsstyrkan finns placerad på Habo brandstation och enligt RäddSam F avtal på närliggande brandstationer. Nedan följer en övergripande beskrivning av respektive enhets förmåga.

Förstainsatsperson (FIP)

Styrkeledaren, som är gruppens befäl, förfogar över ett eget fordon i bostaden och på sin arbetsplats. Detta gör att denne snabbt kan komma till platsen. Dels kan en livräddande eller skadeavhjälpande insats påbörjas, dels hinner styrkeledaren bilda sig en uppfattning om olyckan innan räddningsstyrkan anländer. FIP-enhet kan även bemannas av brandmän för att uppnå snabb förstainsats.

Räddningsenhet

Utgörs av en släckbil med fyra personers bemanning och finns på brandstationen. Denna enhet klarar grundläggande livräddning och skadebegränsning vid de flesta olyckor. Räddningsenheten har förmåga till livräddning med stege upp till 11 meters höjd.

Höjdenhet

Enligt samverkansavtal med Jönköpings räddningstjänst har Habo kommun tillgång till två typer av höjdenheter. Maskinstegen har förmåga för livräddning upp till 23 meters höjd. Hävaren är ett arbetsfordon för bland annat arbete på tak.

Vattenenhet

Vatten för brandsläckning finns dels i räddningsenheter och dels i brandpostsystemet. Utöver detta ska kommunen stärka upp med en vattenenhet som utgörs av tankbil med ca 6 000 liter vatten.

Ledningsenhet

För att leda räddningsinsatser finns fyra olika ledningsenheter: styrkeledare, insatsledare, brandingenjör samt räddningschef i beredskap för RäddSam F. Beroende av olyckans art används olika antal ledningsenheter för att leda insatser och att etablera staber.

Specialenhet

I kommunen finns ett antal olika specialenheter. Habo som är terrängenhet har specialenheter som bandvagn, fyrhjuling, slangutläggare, skogsbrandkärra, djurlivräddning, belysningsenhet, båt, länsar etc. Genom avtal finns också tillgång till kemenhet, räddning höga höjder mm. På brandstationen i Habo finns också förmåga till ytlivräddning vilket innebär möjlighet att rädda personer i vattenytan samt förmåga till fridykning vilket innebär möjlighet att rädda personer strax under vattenytan. Vid behov av räddningsdykare för arbete på större vattendjup begärs dessa genom avtal från andra kommuner i södra Sverige.

I Habo kommun finns en räddningsenhet och en förstainsatsperson som tillika är enhetens befäl. Det finns en förmåga att resursmässigt bemanna specialenheter beroende på vilket behov som föreligger men inte samtidigt utan det löses genom samverkan inom länet (RäddSam F)

Styrkeuppbyggnad

Olika händelser kräver en samlad insats som består av flera enheter. Nedan beskrivs exempel på vilken operativ insatsförmåga som förstainsatsperson (FIP), en, två, tre, respektive fyra räddningsenheter kan uppnå.

Trafikolyckor

Operativ(a) enhet(er)	Förmåga
Förstainsatsperson	Livsuppehållande åtgärder
En räddningsenhet	Prehospitalt omhändertagande
Två räddningsenheter	Losstagnning av fastklämda personer
Tre räddningsenheter	Räddningsinsats vid bussolyckor
Fyra räddningsenheter	Insats vid stora olyckor

Bränder

Operativ(a) enhet(er)	Förmåga
Förstainsatsperson	Inledande begränsande insats
En räddningsenhet	Invändig livräddning i bostäder med hjälp av rökdykning, alternativt utvändig livräddning med stegutrustning. Begränsning och släckning av mindre bränder
Två räddningsenheter	Samtidig in- och utvändig livräddning vid bränder. Begränsning och släckning av normala bostadsbränder
Tre räddningsenheter	Brandsläckning vid omfattande bränder i bostäder och mindre bränder i stora objekt
Fyra räddningsenheter	Brandsläckning vid omfattande bränder i stora objekt

Miljöolyckor

Operativ(a) enhet(er)	Förmåga
Förstainsatsperson	Initial riskbedömning, varning
En räddningsenhet	Livräddning samt inledande skadebegränsande insats
Två räddningsenheter	Skadebegränsande insats
Tre räddningsenheter	Skadebegränsande insats i farlig miljö
Fyra räddningsenheter	Skadebegränsande insats i farlig miljö med uthållighet

Drunkningsolyckor

Operativ(a) enhet(er)	Förmåga
Förstainsatsperson	Initial livräddning med hjälp av livboj från land
En räddningsenhet	Livräddning i vattenytan
Två räddningsenheter (varav en från Habo)	Livräddning med fridykare ner till max 4 meter med fridykare från Habo
Tre räddningsenheter (varav två från annan kommun)	Vattendykning genom avtal

Täckning

Följande servicegrad, avseende bemanning, upprätthålls för räddningsinsats i Habo kommun. Värden i tabellen avser förväntad mediantid i minuter från larm till respons på plats. I bilaga 1a visas responstid för första resurs (i de flesta fall FIP).

	Första-insatsperson (FIP) på plats	En räddningsenhet på plats	Två räddningsenheter på plats	Tre räddningsenheter på plats	Fyra räddningsenheter på plats
Habo	6	9	15	20	20

Dokumenterna i tabellen nedan reglerar räddningsstyrkornas förmåga.

Dokument	Beskrivning	Antas av
Avtal om samverkan avseende taktiska enheter inom RäddSam F	Avtalet reglerar hur resurser i form av taktiska enheter inom RäddSam F kan användas vid räddningsinsatser	Räddningschef
Uppgiftskatalog, RäddSam F	Visar vilka olika arbetsuppgifter som ska klaras vid räddningsinsats.	Räddningschef
Övningsplanering	Upprätthålls i räddningstjänstens verksamhetsstöd	Stf räddningschef

Insatsförmåga vid stora olyckor och katastrofer

Stora olyckor kräver stor förmåga till samverkan och ledning av räddningsinsatser. Dessa olyckor belastar också kommunen i sin helhet och kräver samverkan med många myndigheter och organisationer.

I Jönköpings län finns en samlad förmåga att etablera ledning och stöd till ledning samt räddningsresurser för att klara stora olyckor.

Olyckor med katastrofala följder inträffar mycket sällan men har så stora konsekvenser att samhället ändå måste ha en viss förmåga att klara främst livräddning. Vid denna typ av olyckor krävs stora räddningsresurser från hela Sverige och även hjälp från utlandet.

Utrymning med hjälp av räddningstjänstens stegutrustning

Utrymning med räddningstjänstens bärbara stegar kan ske från max elva meter från fönstrets karmunderstycke eller balkongräckets överkant till marken. Marken nedanför fönster eller balkong ska vara plan intill tre meter från fasad. Område där man kan förvänta sig en räddningsinsats med bärbar stegutrustning inom 10 respektive 20 minuters insatstid redovisas i bilaga 1.

Byggnation	Max antal våningar med stegutrymning	Max avstånd mellan mark och fönstrets karmunderstycke eller balkongräcke (meter)
Bostadsbebyggelse och verksamheter (VK1) inom 10 min insatstid	4	11
Bostadsbebyggelse inom 20 min insatstid	3	11

Alarmering och kommunikation

Habo kommun har avtal med larmcentral angående utalarmering av räddningsstyrkor. Efter mottagande av inkommande 112-samtal eller automatiskt brandlarm verkställer larmcentralen ett förberedande larm. Vid ett förberedande larm larmas personalen till närmaste enhet som då kan förbereda sig för utryckning. Under pågående intervju med den drabbade väljer larmoperatören vilken nivå på larmplan som ska gälla och verkställer utalarmering av de enheter som behövs.

Vid avbrott eller störningar i alarmeringsfunktionen ska larmning till 112 kunna ske från brandstationen i kommunen.

Utgående alarmering till brandstation ska ske på två av varandra oberoende vägar, IP och radio. Vid störningar i elförsörjningen ska batteribackup finnas för att säkerställa alarmering och reservkraft för uthållighet vid långvariga strömbortfall. Larmmöjlighet av räddningsstyrka ska finnas från brandstationen. Vid omfattande störningar i mobil och fast telefoni ska brandstationen vid behov bemannas för larmmöjlighet. Mottagning av automatiska brandlarm sker till larmcentral. Utalarmering av räddningsstyrkor, vid bortfall av larmcentral ska kunna ske från ledningscentralen på brandstationen i Jönköping.

Räddningstjänsten har tillgång till radiosystemet Rakel för kommunikation och utalarmering samt även skadeplatssamband i eget analogt nät.

Hamnar och dess gränser i vatten

Räddningsinsatser i Vättern är ett statligt ansvar förutom inom hamnområden där ansvaret för räddningsinsatser är kommunalt. Gränsen mellan statligt och kommunalt ansvar går i en linje längs med de yttre pirarna.

I Habo kommun finns följande hamnar i Vättern:

- Domsands hamn
- Sveduddens hamn
- Brandstorps hamn

Beredskap för räddningsstyrkor

I Habo kommun ska det finnas 5 räddningspersonal tillgängliga dygnet runt.

Räddningsstyrkor i Habo kommun får minska bemanningen med högst en person på brandstationen, under tio procent av årets timmar. I undantagsfall kan bemanningen minska ytterligare då bemanningen inte går att lösa inom gällande avtal. I de fall bemanning av räddningsstyrka understiger 1+4 kan inte livräddande insats genomföras med hjälp av rökdykare. I dessa fall kompletteras bemanningen från räddningsstationen i Bankeryd med dess FIP enhet (1 SL) alternativt med hela räddningsstyrkan 1+4 (SL+4bm). Tiden för Bankeryds FIP att nå Habo gör att fördröjning av den livräddande insatsen med rökdykare i Habo blir försumbar. Beslut om att minska bemanning fattas av räddningschef alternativt stf räddningschef eller brandingenjör i beredskap.

I de fall befälskompetens, lägst räddningsledare A, inte kan upprätthållas vid en räddningsstyrka ska en arbetsledare utses som leder och fördelar arbetsuppgifter samt ansvarar för arbetsmiljöuppgifter.

Personal ingående i deltidstyrka ska kunna påbörja utryckning från brandstationen inom 5 minuter. I samband med övning eller andra uppdrag ska utryckning kunna påbörjas snarast.

Brandingenjör i beredskap ska vara omedelbart anträffbar på kommunikationsmedel samt snarast kunna påbörja utryckning. Brandingenjör i beredskap ska från bostad kunna inställa sig på ledningscentral inom 20 minuter.

Genom avtal med andra kommuner samt statliga myndigheter utgör styrkan från Habo kommun en resurs även i andra kommuner. Dessa larm tillåts sätta ned beredskapen i Habo kommun. Målsättningen för tätorter med brandstation vid ett andralarm är att en räddningsinsats ska kunna påbörjas inom 20 minuter.

Organisationen är dimensionerad för ett samtidigt larm inom respektive insatsområde, då inte insatsen kräver samverkan med flera styrkor.

Uppgift	Benämning	Resurser	Antal i jour eller beredskap
Räddningsstyrka i Habo kommun	Habo	Sl + 4 Bm	5
Räddningsstyrkor enligt avtal primärt	Bankeryd	Sl + 4 Bm	5
	Mullsjö	Sl + 4 Bm	5
	Jönköping	Sl + 4 Bm	5
Ledningsenheter enligt avtal	Brandingenjör	BI	1
	Insatsledare	IL	1
	Inre befäl	IB	1

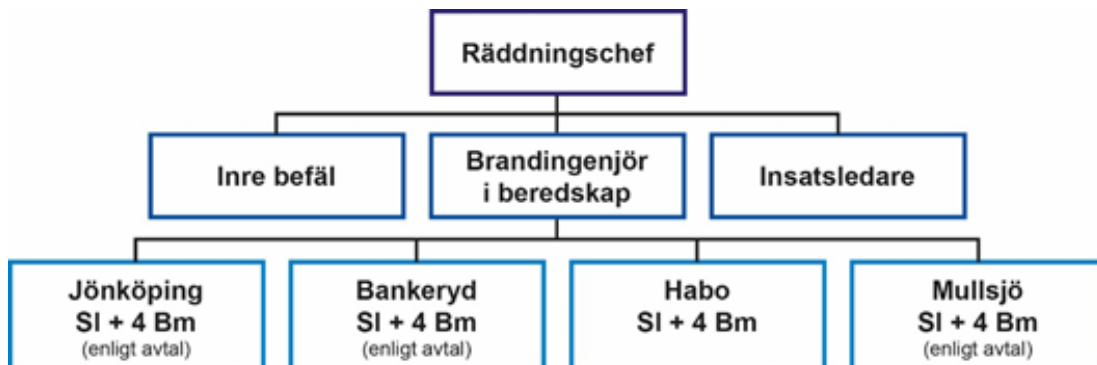
Operativ organisation

Räddningschefen ansvarar för ledning av kommunens operativa organisation.

Räddningschef i beredskap för RäddSam F ansvarar på räddningschefens uppdrag för systemledning. Inre befäl ansvarar under räddningschef i beredskap för stöd till RCB samt stöd till insatsledning.

Brandingenjör i beredskap samt insatsledare i jour ansvarar för insatsledning. Vid okomplicerade räddningsinsatser ansvarar även styrkeledare för insatsledning.

På varje brandstation finns en räddningsstyrka med en styrkeledare. Inom RäddSam F är alla styrkeledare, insatsledare samt brandingenjörer delegerade att vara räddningsledare i länets kommuner samt Ydre kommun enligt avtal.

Ledning och samverkan

Räddningstjänsten leds av en räddningschef med lägst brandingenjörskompetens. Utöver räddningschefen finns en ställföreträdande räddningschef med erforderlig kompetens i räddningsledning och tillsyn.

Ledning av räddningstjänstens verksamhet indelas i systemledning, insatsledning samt uppgiftsledning. Ledning av räddningsinsatser sker i samverkan inom RäddSam F.

RäddSam F är en samverkansform mellan räddningstjänsterna i kommuner ingående i Jönköpingslän samt Ydre kommun. Detta säkerställer att det finns resurser för att leda i olika nivåer och bygga upp staber till stöd för räddningsledningen.

Systemledningens uppgifter

- Definiera organisationens roll
- Definiera insatsers ram
- Resursförsörjning över tid till pågående räddningsinsatser
- Beredskapsproduktion i förhållande till riskbild och hjälpbehov.

Insatsledningens uppgifter

- Bestämma mål med insatsen
- Besluta om och fördela uppgifter till olika organisatoriska delar
- Samordna insatsens genomförande

Uppgiftsledningens uppgifter

- Leda organisatorisk del i utförande av tilldelad uppgift
- Samordna utförandet inom den organisatoriska delen

På brandstationen i Jönköping finns lokaler för att etablera staber till stöd för system- och insatsledning för RäddSam F samt lokal och regional inriktnings- och samordningsfunktion.

Kommunchefen eller tjänstgörande stabschef är sammanställande av kommunens krisledningsorganisation vid frånvaro av dessa sammankallar brandingenjör i beredskap krisledningsorganisationen i Habo

Uppgifter för brandingenjör i beredskap

- Operativ brandingenjörskompetens i, Habo, Jönköping Mullsjö och Vaggeryds kommuner
- Fattar beslut å räddningschefens vägnar enligt gällande delegation
- Larmar på förekommen anledning in i krisgrupp (POSOM) i Habo kommun
- Tjänsteman i beredskap för Habo kommun (TiB)
- Ingå i RäddSam F gemensamma ledningssystem

Inom RäddSam F finns en gemensam räddningschef i beredskap (RCB) som svarar för systemledning. Denna bemannas gemensamt av räddningschefer från RäddSam F. Räddningschefer som tjänstgör som RCB skall fylla de kompetenskrav som gäller inom RäddSam F.

RCB ska vid större insatser infinna sig i ledningscentralen och stödja befäl i yttre tjänst samt säkerställa att beredskap för ytterligare larm säkerställs enligt respektive kommuns önskemål. RCB är också en kontaktväg från samverkande organisationer och myndigheter i länsgemensamma frågor.

Dokument	Beskrivning	Antas av
Rutin för befäl inom RäddSam F	Beskriver hur räddningsinsatser leds	Räddningschef
Överenskommelse mellan myndigheter och organisationer i krishanteringssystemet i Jönköpings län, F Samverkan	Regional samordnings- och inriktningsfunktion mellan aktörer inom krisberedskapen i syfte att effektivt kunna utnyttja länets samlade resurser och kompetenser vid händelser	Räddningschef
Samtliga kommuner i Jönköpings län, Ydre kommun samt SOS Alarm AB	Att genom samverkan inom RäddSam F möjliggöra effektiva räddningsinsatser, olycksförebyggande verksamhet samt krisberedskap inom Jönköpings län och Ydre kommun.	Räddningschef

RäddSam F

Räddningstjänsten i Habo kommun är organiserad för att klara en och genom avtal flera samtidiga räddningsinsatser i kommunen samt för att klara omfattande insatser genom samverkan med andra räddningstjänster. Inom Jönköpings län finns en väl utbyggd samverkan mellan räddningstjänsterna som bygger på civilrättsliga avtal mellan länets kommuner samt Ydre kommun. Inom RäddSam F finns tillgång till gemensamt ledningsfordon för ledningsstöd.

Avtalet om ledningsresurser innebär att länets samtliga brandbefäl är delegerade att vara räddningsledare i alla kommuner ingående i RäddSam F. Vidare regleras i avtalet ram, kompetens och befogenheter på de ingående ledningsenheterna. Avtalet om räddningsresurser beskriver målsättningar för räddningstjänstens operativa enheter. Avtal finns också om snabb insats från närmaste räddningsstyrka oavsett kommungräns.

Karta över insatsområden finns i bilaga 2. Sammanställning av gällande avtal finns i bilaga 3.

F-samverkan

Myndigheter och organisationer i Jönköpings län och i Ydre kommun har behov av samverkan för att kunna utföra sitt uppdrag för medborgarna vid kriser och olyckor. Denna samverkan sker genom F-samverkan. I F-samverkan ingår samtliga kommuner, Regionen

Jönköpings län, Polisen, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Försvarmakten och SOS Alarm AB.

Arbetet organiseras av en styrgrupp. Inom F-samverkan finns permanenta och tillfälliga arbetsgrupper. Alla organisationer har en vakthavandefunktion. Kommunerna representeras i detta sammanhang av räddningschef i beredskap (RCB) i länet.

Räddningsregion Sydöstra Sverige, RSÖS

Räddningstjänsterna i Östergötland, Kalmar, Kronoberg, Blekinge och Jönköpings län har inlett ett samarbete som benämns Räddningsregion Sydöstra Sverige, RSÖS.

Inom RSÖS finns en beredskapsfunktion för inriktning och prioritering av resurser mellan de ingående länen samt gentemot övriga delar av Sverige.

De fem länen ingår i ett samarbete runt förstärkningsresurser i södra Sverige tillsammans med Skåne, Västra Götalands län, Stockholmsregionen samt Bergslagen.

Kompetens

Räddningstjänstens befäl och brandmän ska lägst ha den kompetens som anges i tabellen nedan. Tillfälliga beslut om avsteg från kompetenskraven kan fattas av räddningschefen. Kompetensen ska vidmakthållas genom övningsverksamhet. Övningsverksamheten planeras utifrån gemensamma mål i RäddSam F:s uppgiftskatalog.

Befattning	Kompetenskrav
Räddningschef enligt avtal	Brandingenjörsexamen enligt högskoleförordningen (1993:100) och MSB påbyggnadsutbildning i räddningstjänst för brandingenjörer alternativt examen från Statens brandnämnds brandingenjörsutbildning.
Stf räddningschef Habo	Erforderlig eftergymnasial utbildning, Räddningsledare A och kompetens i tillsyn.
Brandingenjörer enligt avtal	Brandingenjörsexamen enligt ovan
Brandbefäl i insatsledartjänst enligt avtal	Räddningsledning B, alt. Brandingenjörsexamen enligt ovan
Inre befäl enligt avtal	Räddningsledning B alt. Brandingenjörsexamen enligt ovan
Styrkeledare deltid Habo	Räddningsledare A
Brandman deltid Habo	Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap, (GRiB) alt. motsvarande utbildning enligt äldre modell.

Information och varning

Rutiner finns för information till allmänheten i samband med olyckor. Räddningsledaren har rätt att begära sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA) i radio och tv som kan vara informationsmeddelande eller varningsmeddelande.

Exempel på olyckor där allmänheten kan behöva varnas och informeras är vid:

- utsläpp av giftiga eller brännbara kondenserade gaser
- spridning av giftiga gaser från bränder
- utsläpp av radioaktiva ämnen
- dammbrott och översvämningar
- ras och skred
- skogsbränder

Rutin för VMA ska finnas hos räddningstjänsten.

Information om signalen ”Viktigt meddelande” ska finnas på kommunens webbplats. Information om VMA kan även ges vid andra tillfällen så som utbildningar, informationsträffar eller liknande, då räddningstjänsten är ute.

Genom VMA systemet kan också varning ske via sms till telefoner inom ett riskområde.

Vatten till sprinkleranläggningar

För att möjliggöra ett bra brandskydd i befintliga byggnader samt vid nybyggnation ska kommunen verka för bra förutsättningar för anslutning av sprinkler till kommunens vattenledningsnät där det är förenligt med va-anläggningens huvudsakliga ändamål.

I Habo kommun bör förutsättningar finnas i alla nya områden för bostäder att ansluta en sprinkler i riskklass L enligt SBF 120, regler för automatiskt vattensprinklersystem vilket innebär ett flöde på ca 10 l/s vid 3 bar. Exempel på verksamheter i riskklass L är gruppboende, förskolor och andra boendeformer.

I nya områden där till exempel skolor kan vara aktuella att byggas bör förutsättningar finnas för att ansluta en sprinkler i riskklass N1 enligt SBF 120, regler för automatiskt vattensprinklersystem vilket innebär ett flöde på 20 l/s vid 4 bar.

I befintliga områden bör ovanstående förutsättningar vidmakthållas.

Vid anslutning av sprinkler till kommunens vattenledningsnät ska åtgärder vidtas av ägaren till sprinkleranläggningen för att säkerställa hög säkerhet mot föroreningar.

I första hand genom att skydd mot återströmning anordnas enligt SS-EN 1717. Exempel på kompletterande lösningar är:

- Rutiner för spolning av servisledning
- Kontrollerbar backventil med rutiner för kontroll
- Larmventil med trycklös kammare

Vatten för brandsläckning

Målsättning

Tekniska förvaltningen ansvarar för att vatten för brandsläckning finns tillgängligt i brandpostsystem, branddammar och pumpplatser. I kommunen kan alternativsystem för brandvattenförsörjning tillämpas, vilket innebär att brandpostsystemet kan glesas ut i vissa områden samtidigt som räddningstjänsten har tillgång till bemannade tankbilar. Tekniska förvaltningen redovisar löpande vilka områden som berörs av alternativsystemet.

Kommunen tillhandahåller vatten för effektiv brandsläckning med räddningstjänstens utrustning samt vatten för sprinkleranläggningar där förutsättningar finns. Grundnivån utgörs av VAV-publikationerna VAV P83 Allmänna vattenledningsnät samt VAV P76 Vatten till brandsläckning. I detta delprogram anges också de avvikelser från VAV som ska gälla i kommunen.

Det finns i huvudsak tre olika system i Habo kommun för försörjning av vatten för brandsläckning:

Anordning	Tekniska förvaltningens ansvar	Räddningstjänstens ansvar
Brandposter	Brandposter placeras med normalt 150 meters inbördes avstånd	Slangutläggning från brandpost till räddningseenhet vid brandplatsen
Brandposter enligt alternativsystem	Glest utplacerade brandposter med god kapacitet	Transport av vatten med hjälp av räddningstjänstens vatteneenheter (tankbilar) från brandpost till brandplats
Vatten från branddammar och pumpplatser	Anordnande och underhåll av kommunen ägda branddammar och uppställningsplatser för pumpar	Transport av vatten sker med motorspruta och slangsystem upp till 500 meter alternativt med hjälp av tankbilar (vatteneenheter) i skytteltrafik

Brandposter

För försörjning med vatten för brandsläckning ska det finnas tillräckligt antal vattenreservoarer samt brandposter anslutna till vattenledningsnätet enligt av tekniska förvaltningens upprättad och ajourhållen kartdatabas. Områden med alternativsystem enligt nedan ska anges i ajourhållen kartdatabas. Tryckstegringspumpar bör vara försedda med reservkraft när de försörjer enskilda tätorter eller stor mängd abonnenter inom större tätort om tillräcklig reservoarvolym saknas.

Brandposternas antal och placering bestäms efter samråd med räddningschefen. Kapaciteten ska dimensioneras enligt tabell nedan.

Områdestyp	Beskrivning	Släckvatten förbrukning (l/s)	Alternativsystem kan tillämpas
A	Bostadsområden eller andra jämförbara områden med serviceanläggning		
A 1	Flerfamiljshus lägre än 4 våningar, villor, radhus och kedjehus	10	Ja
A 2	Annan bostadsbebyggelse	20	Nej
B	Industriområden, enstaka industrianläggningar eller andra från brandsynpunkt jämförbara områden		
B 1	Låg brandbelastning *, det vill säga brandsäkra byggnader utan upplag av brännbart material	10	Nej
B 2	Normal brandbelastning, det vill säga brandsäkra byggnader utan större upplag av brännbart material	20	Nej
B 3	Hög brandbelastning såsom snickerifabriker, brädgårdar och liknande	40	Nej
B 4	Exceptionell brandbelastning såsom oljehanteringsanläggningar och liknande	>40**	Nej

Släckvattenbehov enligt VAV P83 mars 2001

* Med brandbelastning avses mängden brännbart material per ytenhet

** Bestäms i samråd med räddningstjänsten. Från enskild brandpost bör vid system med brandposter 10 l/s kunna tas ut. Avstånd mellan brandposter enligt tabell ovan bör vara högst 150 meter.

Brandposter enligt alternativsystem

Inom Habo tätort kan alternativsystem tillämpas för bebyggelse enligt klass A1 ovan med ett avstånd på 1000 meter till brandpost med kapacitet på 15 l/s. under förutsättning att avtal finns med samverkande kommun om tankbilsresurser och tillgång till egen tankbilsresurs

Vatten från branddammar och vattentag

I de fall tillräcklig mängd vatten för brandsläckning inte kan fås med hjälp av brandposter ska branddammar eller vattentag anordnas. Utformning av dessa sker i samråd med räddningstjänsten. Ansvaret att anordna branddammar ligger på fastighetsägare eller kommunen och bestäms i det enskilda fallet.

Räddningstjänsten ska klara att distribuera vatten från vattentag till brandplats på avstånd upp till 500 meter.

Ansvarsfördelning

För att klara vattenförsörjning för brandsläckning enligt ovan har kommunstyrelsen genom tekniska förvaltningen och räddningstjänsten följande ansvar.

Tekniska förvaltningen ska:

- anlägga och underhålla anordningar för försörjning av vatten för räddningstjänsten
- ajourhålla kartdatabas för brandposter, område för alternativsystem och branddammar
- ansvara för säkerheten i och omkring, av kommunen ägda, branddammar, uppställningsplatser för pumpar samt andra anordningar för brandvattenförsörjning
- genomföra årlig kontroll och tömning av alla brandposter
- ansvara för att brandposter och vattentag är tydligt utmärkta
- se till att räddningstjänsten underrättas om planerade och akuta förändringar på brandpostnätet och övrig brandvattenförsörjning

Räddningstjänsten ska:

- förfoga över en vattenenhet med personal för vattenförsörjning och genom avtal med flera vattenenheter enligt alternativsystem
- förfoga över slangutläggare med personal för vattenförsörjning från branddammar
- förfoga över motorsprutor för vattenförsörjning från öppet vattentag
- förfoga över räddningsenhet för vattenförsörjning från brandposter
- meddela tekniska förvaltningen vid större vattenuttag i brandposter
- inventera pumpplatser inom kommunen

Uppföljning och utvärdering

Olycksutredningarna ska vara ett underlag för såväl planeringen av kommunens förebyggande arbete som för planeringen av räddningsinsatser. I stort kan utredningarna delas in i tre huvudbeståndsdelar: orsaksutredning, förloppsutredning och insatsutvärdering.

Utredningar sker i tre nivåer beroende på hur allvarlig olyckan varit. Resultaten av utredningarna kommuniceras som statistik och i vissa fall som rapporter. Utredningarna utgör underlag för uppföljningen och utvärderingen av handlingsprogrammet.

Höjd beredskap

Det som anges i detta delprogram avseende normala förhållanden gäller även under höjd beredskap.

I detta stycke beskrivs kompletteringar som ska gälla under höjd beredskap samt tillkommande risker under höjd beredskap.

Höjd beredskap är antingen skärpt eller högsta beredskap. Regeringen får besluta om höjd beredskap när:

- Sverige är i krig
- Sverige är i krigsfara
- det råder utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utomlands
- Sverige har varit i krig eller i krigsfara

Räddningstjänsten ska ha förmåga till räddningsinsats under höjd beredskap. För att klara denna förmåga krävs ett tillskott av personal, fordon och materiel. Planering av räddningstjänst under höjd beredskap sker enligt MSB vägledning.

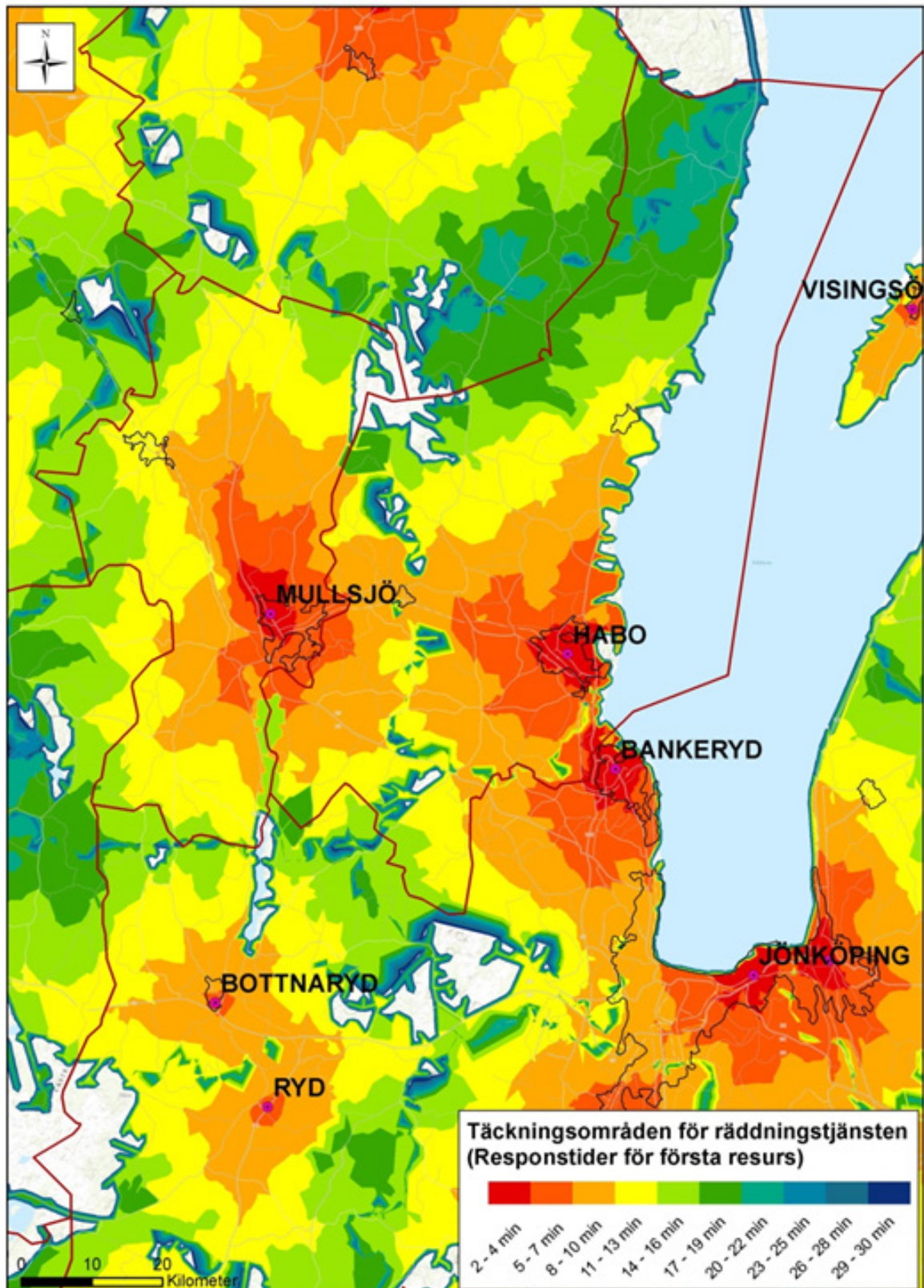
Vattenförsörjning

Särskild utrustning ska finnas för att kunna transportera vatten långa sträckor vid störningar i kommunens vattenförsörjning. Inventering av krigsbranddammar ska ske enligt planering för höjd beredskap.

Varning och information

I kommunen ska finnas möjlighet att vid störningar i elförsörjningen kunna trycka informationsmaterial och distribuera detta till drabbade.

Bilaga 1. Responstid för första resurs

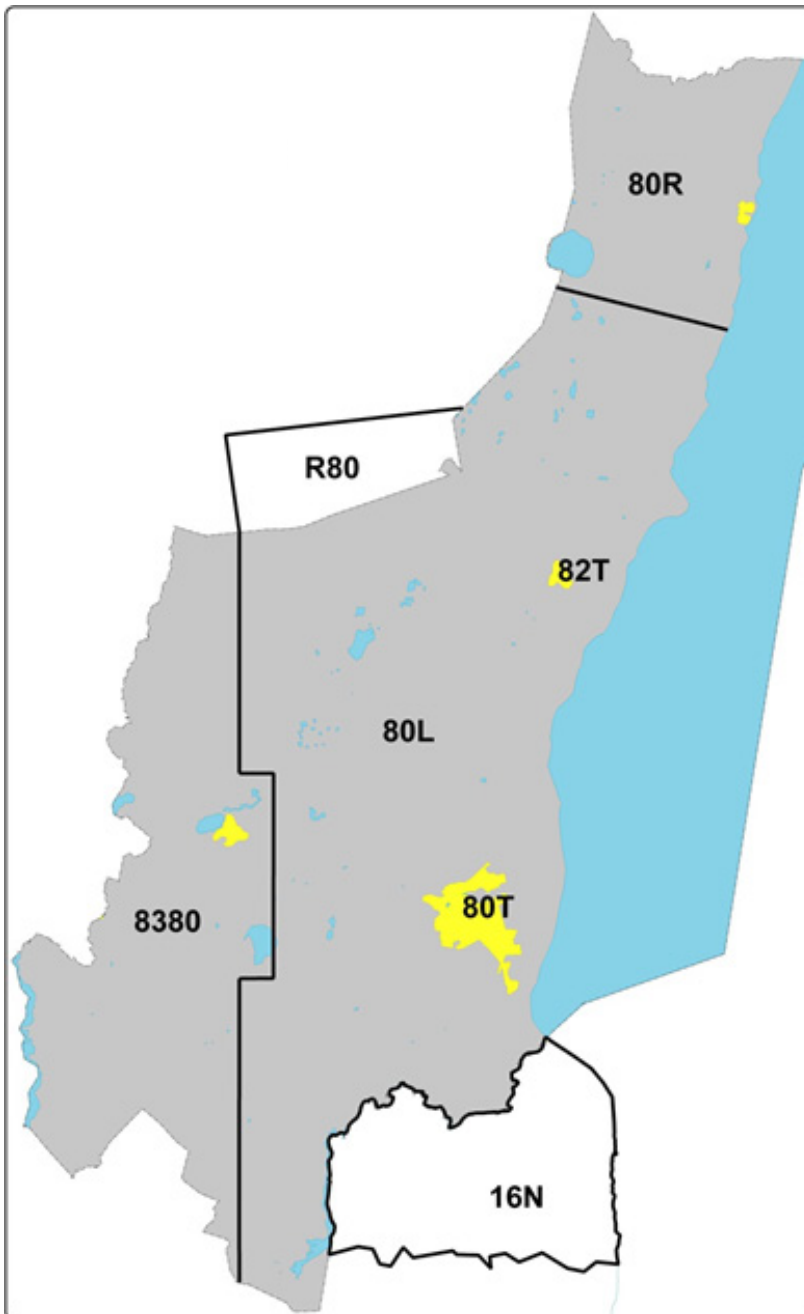

Bilaga 2. Insatstid för Utskjutsstege

Bilaga 3. Avtalsområden

Avtalsområden

80T = Habo tätort

80L = Habo landsbygd

82T = Fagerhults tätort

80R = Avtal om räddningshjälp till Habo från Tidaholm

R80 = Avtal om räddningshjälp till Tidaholm från Habo

8380 = Avtal om räddningshjälp till Habo från Mullsjö

16N = Avtal om räddningshjälp till Jönköping från Habo

Bilaga 4. Avtal

Avtal som berör räddningsinsatser är tecknade med nedanstående kommuner, myndigheter och organisationer. Avtal finns tillgängliga på förvaltningen. Räddningschefen är delegerad att fastställa förändringar av gällande avtal, samt tecknande av nya.

Räddningsinsatser	
Mullsjö	Avtalet innebär att Mullsjö kommun genom räddningsstyrkan i Mullsjö svarar för räddningsinsatser i Habo kommun.
Tidaholm	Avtalet innebär att Habo kommun genom räddningsstyrkan i Habo biträder Tidaholm med räddningsinsatser. Tidaholms kommun genom räddningsstyrkan i Tidaholm biträder Habo kommun med räddningsinsatser.
Jönköpings kommun	Avtalet innebär att Habo kommun genom räddningsstyrkan i Habo biträder Jönköpings kommun med räddningsinsatser. Jönköpings kommun genom räddningsstyrkan i Bankeryd biträder Habo kommun med räddningsinsatser. Jönköpings kommun genom räddningsstyrkorna i Bankeryd och Jönköping biträder Habo kommun vid kemikalieolyckor.
Samtliga kommuner i Jönköpings län samt Ydre kommun	Avtal om Samverkan avseende taktiska enheter finns upprättat där respektive räddningsledare äger rätt att disponera länets taktiska enheter enligt uppgjorda larmplaner.

Räddningschef och brandingenjörskompetens	
Jönköpings kommun	Räddningschef i Jönköping utgör genom avtal räddningschef i Habo kommun.

Befälsberedskap	
Jönköpings kommun	Avtalet innebär att Jönköpings kommun genom brandingenjör i beredskap biträder med brandingenjörskompetens och insatsledare med lägst RÄLB kompetens.
Samtliga kommuner i Jönköpings län samt Ydre kommun	Avtal om gemensamt inre befäl på ledningscentral för alla kommuner i Jönköpings län samt Ydre kommun i Östergötlands län
Samtliga kommuner i Jönköpings län samt Ydre kommun	Avtal om räddningsledare, Rutin för ledning och Rutin för befäl finns upprättat där respektive räddningsledare äger rätt att disponera länets brandbefäl enligt uppgjorda larmplaner för ledning av räddningsinsatser. Alla brandbefäl inom RäddSam F är delegerade att vara räddningsledare i respektive kommun. RCB ansvarar för systemledning

Alarmering	
SOS Alarm	Habo kommun har avtal med SOS Alarm. Avtalet innebär att SOS Alarm svarar för in- och utgående alarmering inom Habo kommun för samtliga räddningsstyrkor. SOS alarm tillhandahåller ledningsoperatörer till stöd för systemledning och insatsledning
Sotning	
Skorsten O Vent AB	Habo kommun har avtal med Skorsten o Vent AB angående brandskyddskontroll och sotning/rengöring.
Restvärdesskydd	
Försäkringsbranschens restvärdesräddning i Sverige AB	Habo kommun har avtal med Försäkringsbranschens restvärdesräddning i Sverige AB om restvärdesskydd, sanering, evakuering av tåg samt utbildning för arbets-jordning och arbete på väg- och spårområde
Motortransport	
FAK, Frivilliga automobilklubben	Bandvagnar och terrängenheter med förare och transportresurser. Upprätthåller en Motortransportenhet, MTE på uppdrag av F samverkan med kapacitet att stödja aktörerna vid olyckor och kriser med främst logistik och transporter
Ledningsfordon och ledningsplats	
Samtliga kommuner i Jönköpings län samt Ydre kommun i Östergötlands län	Inom RåddSam F finns avtal om gemensam ledningsplats (JILL) samt gemensamt ledningsfordon.
Samverkan med sjukvården	
Region Jönköpings län	Avtalet innebär att räddningstjänsten bistår Region Jönköpings län med insats vid hjärtstopp, sjuktransport, lyfthjälp, terrängtransport och uppsamlingsplats.
F-samverkan	
Överenskommelse mellan myndigheter och organisationer i krishanteringssystemet i Jönköpings län, F Samverkan	Samordnings- och inriktningsfunktion mellan aktörer inom krisberedskapen i syfte att effektivt kunna utnyttja länets samlade resurser och kompetenser vid händelser

F-samverkan	Vad innebär avtalet?
Överenskommelse mellan myndigheter och organisationer i krishanteringssystemet i Jönköpings län, F Samverkan	Samordnings- och inriktningsfunktion mellan aktörer inom krisberedskapen i syfte att effektivt kunna utnyttja länets samlade resurser och kompetenser vid händelser

RäddSam F	Vad innebär avtalet?
Samtliga kommuner i Jönköpings län, Ydre kommun samt SOS Alarm AB	Att genom samverkan inom RäddSam F möjliggöra effektiva räddningsinsatser, olycksförebyggande verksamhet samt krisberedskap inom Jönköpings län och Ydre kommun.

HABO KOMMUN

Box 212 • 566 24 Habo • 036-442 80 00 • info@habokommun.se • www.habokommun.se